

මහා මඩගල ජාතකය

තවද ශාකාකූල තිලකවූ සර්වඥයන් වහන්සේ ජේතවනාරාමයෙහි වැඩ වසන සමයෙහි මහාමංගල සුත්‍රය අරභයා මේ ජාතකය දක්වනලද

ඒ කෙසේද යත්

එක් දවසක් ශාලාවෙක බොහෝ මනුෂ්‍යයෝ එක්ව උන්නාහ. ඉක්එක් මිනිසෙක් තමන්ගේ ගෙයි මගුල් ඇතැයි නැගී සිට පළාගියේය. එතන උන් මනුෂ්‍යයෝ කියන්නාහු මගුල් තමා කවරේදැයි කීහ. ඉන් එකෙක් කියන්නේ නැති කිරිදෙන බැමිණි දෙනක හා එලගිතෙල් හෝ වෘෂභයෙකු හෝ සුදුකුඩක් හෝ සර්වාභරණයෙන් සැරසුනාහු ස්ත්‍රියෙක්, යනාදින් මෙකිදෙයින් යමක් දුටුහොත් මේ මගුලැයි කීය. එකෙක් එසේනොව ඇසින් දුටුදෙය මගුල් නොවෙයි නිදානැගී පුණ්‍යයයි කියාවත් වඩිඬයයි කියාවත් යන මේ ගබ්දයෙන් එකක් කනවැටිනි නම් මගුලැයි කීය. එකෙක් කියන්නේ කණට ඇසුනු දෙයක් මගුල්ද, ඒ මගුල් නොවෙයි යමෙක් නිදා නැගීසිට ගෙන පොළොව අල්වා රත්‍රන් අල්වාද සුවද විලවුන් අල්වාද රේමස් අල්වාද මෙකිදෙයින් එකෙක් කෙළේවී නම් ඒ මගුලැයි කීය. මේ නියායෙන් මේ මනුෂ්‍යයෝ තුන්කොට්ඨාසයක්ව දිට්ඨමංගලය, සුගමංගලය, මුත මංගලයයි, මේ මගුල් තුනින් මේ මගුල්යයි, විභාගයක් කොට දූතගතනොහි උනුන් විවාරා මනුෂ්‍යයෝද සද්ව්‍යලෝකයෙහි දෙවියෝද සොළොස් බඹතලෙහි බ්‍රහ්මයෝද යන සියල්ලෝම තුන් කොටසක්ව බෙදී ගියාහ, එවිට ශක්‍රයෝ මේ මගුලැයි දෙවි මිනිසුන් සිතට නංවා කියාලන්ට අනික් කෙණෙක් නැත, සර්වඥයන් වහන්සේ කරාගොස් වැද බහුදේවා මනුස්සාව යනාදින් ගාථායෙන් මංගල ප්‍රශ්නය විචාළ ශක්‍රයන්ට සර්වඥයන් වහන්සේ අසේවනාද බාලානං යනාදි ගාථා දොළොසකින් එකමංගල ප්‍රශ්නය විචාළ ශක්‍රයන්ට ගාථා දොළසකින් දෙකිස් මගුල් වදාරා දෙවිබඹුන් ඇතුළුව සියල්ලවුන්ගේ සැක දුරුකොට මහමංගල ප්‍රශ්නය විසඳා වදාරා මංගල ප්‍රශ්නය අවසානයෙහි කෙල දහසක් සත්වයෝ රහත්ව අමාමහනිවන් දුටහ. සෙසු සෙදගැමි අනාගාමී සතරමග සතර ඵලයට පැමිණ සත්වයන්ගේ මෙතැකැයි පමණ නැත්තේය. එතැන්හි රැස්වූ හික්ෂුන් වහන්සේ දෙවිබඹුන් ආදිවූ බොහෝ සත්වයන්ට සැක උපන්නාවූ මංගල සුත්‍ර ප්‍රශ්නය සර්වඥයන් වහන්සේ විසඳා වදාළ නියාව ඉතා යහපතැයි කිය කියා උන් තැනට සර්වඥයන් වහන්සේ විසඳා වදාළ නියාව යහපතැයි කිය කියා උන් තැනට සර්වඥයන් වහන්සේ වැඩ වදාරා මහණෙනි මා එන්නාට පූර්වභාගයෙහි කිනම් කථාවකින් යුක්තව උනුදැයි විවාරා වදාරා එපවත් අසා දැන්මතු නොවෙයි මහණෙනි පෙරත් දෙවි මිනිසුන් සිත සැක මුදා මේ මංගල ප්‍රශ්නය විසඳුයේ වේදැයි වදාරා ඒ කෙසේදැයි ආරාධනාවූ සර්වඥයන් වහන්සේ ඉකුත් වත් දක්වා වදාළසේක.

ඒ කෙසේද යත්

යටගිය දවස බරණැස් නුවර බ්‍රහ්මණ කුලයෙක බෝධිසත්වයන් වහන්සේ උපන්සේක. උන්වහන්සේට නම් තබන්නාහු රක්ඛිත කුමාරයෝ යයි නම් තුබූහ. ඒ බ්‍රාහ්මණ කුමාර වැඩිවිය පැමිණ පංචකාමයෙහි ආදිනව දෑක හිමාලය වනයට ගොස් සෘෂි ප්‍රවාප්‍යාවෙන් පැවිදිව පංචාහිඤා අෂ්ටසමාපත්ති උපදවා තාපසවරුන් පන්සියයක් පිරිවරා වාසය කරණසේක. ඒ තාපසවරු ඒ රක්ඛිත තාපසයන්ට කියන්නාහු ස්වාමිනි තපස්කාලය ආසන්න හෙයින් එනු ඇඹුල් සෙවුනා පිණිසත් ජිනවාර්යව පිණිසත් මනුෂ්‍යපථයට යම්හයි කීහ, රක්ඛිත තාපසයෝත් යහපතැයි අවසර දුන්හ. ඒ තාපසවරුන් අවසර ගෙන නියම්ගම් රාජධානිවල ඇවිද බරණැස් නුවරට ගොස් රජ්ජුරුවන්ගේ උයනේ වාසය කරන්නාහ. එසමයෙහි පළමු මංගල සුත්‍රයෙහි ක්‍රමයෙන් බරණැස් නුවර ද්විමංගල සුතමංගලය, මුතමංගලය, යන තුන්දෙනෙක් මගුල් කාරණා කියා ඇවිදිනා මම කථාව නුවර ප්‍රකාශ කොට රජ්ජුරුවන්ට කීහ. රජ්ජුරුවෝ මගුල් විභාගකොට ගතනොහි ඉදිනාහු තමන්ගේ උයනට තාපසවරු ආනියාව අසා තාපසවරුනම් මහානුවන ඇත්තාහ. මේ මංගල ප්‍රශ්නය විවාරම් උයනට ගොස් තාපසවරුන් වැද එකත්පස්ව සිට මේ කාරණය විචාළාහ. තාපසවරු කියන්නාහු මේ මංගල ප්‍රශ්නය අපට නොදනෙයි අපගේ ආචාරීවූ රක්ඛිත තාපසයන් වහන්සේ හිමාලයවනයෙහි වාසයකරන්නාහ. උන් වහන්සේ ප්‍රශ්න විසඳා වදාරණ සේක.. ඔබයවයි කීහ. රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු හිමාලවනය නම් ඉතාදුරය අපි යානොහෙමිහ නුඹ වහන්සේලා ගොසින් විවාරා එන්නේ යහපතැයි කීහ. රක්ඛිත තාපසයෝත් තාපසවරුන්ගේ දුක් සැප විවාරා ඉක්බිති තාපසවරුන් පන්සියයකට ජ්‍යෙෂ්ඨ තාපසයෝ තාපසයන් වැද නම්නව සිට තමන්ගේ ආචාරීවූ රක්ඛිත තාපසයන් අතින් විවාරන්නාවූ ද්විමංගලය, සුතමංගලය, මුතමංගලය, මගුල් තුණක් කියති මේ මගුල් තුනින් කවර මංගලයක් කළකල ඉහලෝක දෙකින් වැඩ සැප දෙන්නේය. මේ මගුල් තුනින්වත් මේ හැර අනික් මංගලයකින් වත් වැඩ එලවන්නේත් සුවදායක වන්නේත් මෙසේවූ මංගලයෙකිනැයි වදාළ මැනවැයි රජ්ජුරුවන් කළ ආරාධනා තාපසයන්ට කීහ. එවිට රක්ඛිත නම් තාපසයෝ කියන්නාහු එඹල දිව්‍යපුත්‍රයන්ටද තමන්ගේ දෙමව්පියන්ටද තමාකෙරෙහි වෛරව ඉදිනා සත්වයන්ටද මෙමුත්‍රි කරන්නාවූ

සත්වයෙක් ඇත්නම් එසේවූ තැනැත්තවුන්ට මෙලොවින් වැඩ සාදන්නේය. මේ උතුම් මගුලැයි කියා තවද කියන්නාහු එඹල යම්කෙණෙක් නිබඳ තමාට වැඩිතරම්ව සිට ආක්‍රොශ පරිභව බෙණේද එසේ වූ තැනැත්තවු කෙරේ ක්‍රෝධනොව ඉවසාදඑසේවූ පුරුෂයාට මේ ලොව පරලොව දෙකින් වැඩසැදෙන්නේය. මෙයින් එක් උතුම් මංගලයකැයි නැවත කියන්නාහු එඹල යම් කෙණෙක් මේ නිවය මුට යටතැයි නොසිතා උභ දන්නාවූ යම් ශාස්ත්‍රයක් ඉගෙනගනිද උභ කෙරේ අහංකාර නොවේද හෙලා නොකෙරේද එසේවූ පුරුෂයාට මෙලෝ පරලෝ දෙකින් වැඩ සැදෙන්නේය, මෙයින් එක් උතුම් මංගලයකැයි කියා නැවත කියන්නාවූ යම් මිත්‍රයෝ නම් මෙලොව පරලොව දෙකින්ම සුව නොඑල වන්නාවූ අසත්පුරුෂ මිත්‍රයන් හැර සජ්ජනවූ මිත්‍රයන් හා හජනය කිරීම් නම් මෙලෝ පරලෝ දෙකින් වැඩ දෙන්නේය.

එසේවූ මිත්‍රයන් ඇතිවීමක් උතුම් මංගලයකැයි කියා නැවත කියන්නාහු එඹලය නම් ස්ත්‍රියක් තමා හා සමවූ වයස් ඇත්තිය යහපත්වූ රූප ශ්‍රී ඇත්තිය. වංක නැත්තිය, ආචාර ශීලයෙන් යුක්තද පතිවෘතා ධර්මය, රකිද එබඳුවූ ස්ත්‍රිය පාදපරිවාරකාව ලබන්නාවූ පුරුෂයාට මෙලෝ පරලෝ දෙකින් වැඩසැදෙන්නේය. මෙයින් උතුම් මගුලැයි කියා නැවත කියන්නාහු එඹල යම් භූමිකම්පාලවූ රජදරුවන්ට යම් අමාත්‍යයෙක් රජ්ජුරුවන්ට අභිප්‍රාය ක්‍රියාව ඉහලොවින් පරලොවින් වැඩ පසස්නා කටයුතු කියාද වැඩෙහි හැසිරේද එසේවූ තෙතැත්තවුට මෙලෝ පරලෝ දෙකින් වැඩ සැදෙන්නේය. මෙයින් එකමංගලයකැයි කියා නැවත කියන්නාහු යම් තපස්විකෙණෙක් ආචාරශීලයෙන්ද පංචශීල අජ්ටාංග ශීලය කෝටියක් සංවරශීලය යනාදිවූ අර්හත් මාර්ගයෙන් රහත්වන්ට නිසිවූ ක්‍රම දනින්ද මෙයින් උතුම් මංගලයකැයි කියා මේ මංගල ප්‍රශ්නය අරහත්ත දේශනාවන් කුළුගෙණ එඹාතාපසවරුණි මේ අටකාරණයෙන් දවස් අරණ යම්කෙණෙක් ඇත්නම් ඉහලෝක පරලෝක දෙකින්ම වැඩ සැදෙන්නේ යයි ඒ තාපසවරුන්ට බණවදාරා දිට්ඨමංගලයය ශතමංගලයය මෘත මංගලයයි කියන ලද මගුල් බාර්ථය, ඉන්වන ප්‍රයෝජනයෙක් නැත. මගුල් නම් මේයයි කිසේක තාපසවරු කීපදවසක් රඳා බරණැස් නුවරට ගොස් උයනේ සැතපුනාහ. රජ්ජුරුවෝ තාපසවරුන් ආනියාව අසා සමාධිව උයනට ගියාහ. තාපසවරු බෝධිසත්වයන් කී ලෙසම මංගලය කාරණයන් විස්තර වශයෙන් කියා බොහෝ මනුෂ්‍යයන් සිතට නංවා හිමාලවනයට ගියාහ බරණැස්නුවර වාසීන් හා රජ්ජුරුවෝ තාපසවරුන් කීසැටියේම දවස් යවා මිය දිව්‍යලෝකයට ගියහයි වදාරා මේ මංගල ජාතකය නිමවා වදාල සේක එසමයෙහි තාපසවරුන්නම් දන් මේ බුදුපිරිසය ජෝෂ්ට අතවැස්සානෝ නම් ශාරිපුත්‍රස්ථවිරයෝය රක්ඛිත තාපසයෝනම් බුදුවූ මම්ම වේදූයි වදාලසේක